

Učitelské noviny 2005

Reality show, realita, která vychovává.

Do života nám vtrhla nová "realita", reality show.

Naše diskuze se točí okolo ní, tříbí naše postoje a vyzývá k zaujetí stanoviska. Už v srpnu zazněly první dotazy pedagogů a rodičů: Co s tím? Jaké my pedagogové, my rodiče, máme zaujmout postoje?

Televize, naše nejvlivnější médium nám, ať chce nebo ne, pomáhá vychovávat. Podívejme se na to, čím přispívá k vývoji další generace, pak bude jistě jasné, kde my, jako učitelé, my jako rodiče, stojíme.

Do života nám vstupuje nová reality show. Předkládá nám "reálný život" bez příkras. Jaký je to život? Je to život zachycující starosti nás všedních lidí? Těžko. Život ukazující starosti a problémy různých generací a jejich soužití? Setkáváme se v ní s generací jedinou.

Je to skupina vytvořená průměrem reálné populace co do názorů, postojů, zájmů? Ani to ne. Naši VyVolení, naši velcí i malí bratři jsou všechno, jen ne jedni z nás, běžných lidí.

Naše reality show totiž **není** reálná.

Nastiňuje problémy? Jistě. Ale jaké? Vztahy mezi přáteli, manžely, rodiči a dětmi, dospívajícími nebo vztahy mezi generacemi? Hovoří snad o lásce, ideálech, zklamáních, výhrách i prohrách života? Ne. Hraje si na něco, čím není. Je totiž umělou show.

Ale navzdory tomu vychovává. Staví nám a naší mladé generaci před oči nereálnou realitu. Ukazuje hrubost bez příkras, snad abychom si my, i naše děti, uvědomili, že existuje a dá se vystavovat na odiv. Předkládá žádoucí životní styl luxurních vil, plných vulgárních projevů ve vztazích mezi lidmi, svět nadměrné, zcela přijatelné konzumace alkoholu, časté konverzace o sexualitě téměř s rysy obscénnosti, agresí, sobectví.

Klíčem k podstatě člověka je symbol. Jeden obraz vydá za tisíce slov. Naše reality show staví před oči veřejnosti, dětí, dospívajících, obrazy. Tyto obrazy výrazně nahrazují slova. Bez váhání překračují hranice soukromého a veřejného. Nenápadně, téměř neviditelně, přivykáme ztrátě intimity. Vedeme další generaci ke ztrátě jednoduché senzibilizace, citlivosti k druhému, k okolnostem života, jeho výzvám. Ztráta intimity potlačuje důstojnost člověka, zbavuje ho identity. Chování zbavené identity vede ke stavu znečitlivění podobného stavu sociální hypnózy, lhostejnosti, manipulovatelnosti.

„Vím, že je to nemorální, ale člověka to baví...“, říká jeden ze studentů SŠ.

„Dívám se. Víte, co mě štve nejvíc? Díváme se všichni a přestáváme žít svým vlastním životem, žijeme životem jejich. ...“

Normou chování se stává show, která nezná bratra, potlačuje spolupráci, porušuje intimitu, vyzdvihuje individualismus, boj o moc. Za realitu vydává pokřivený obraz skutečnosti.

„Sex má své dno...“, říká Dr. Plzák. „Pod ním je prázdno, protože sex má své limity“.

Sex vystavovaný na veřejnosti vede k zbanálnění. Není jen faktorem budujícím, ale i faktorem rozvratným. Na dně sexu je jeho zošklivění. Příliš lehce zaměňujeme lásku za sex, překračujeme hranice soukromí člověka a snižujeme tak důstojnost jeho vztahů.

Intimita patří k identitě člověka. Ztráta identity sebou nese v důsledku ztrátu zdravého sebevědomí, sebejistoty. Neschopnost žít vlastní život podkopává vnitřní sílu zejména mladého člověka, který pracně svou identitu buduje. Reality show tak v důsledcích vytváří podmínky pro vznik faktorů rizikového chování.

Povinností naší generace je vychovávat, vést, chránit mladou generaci. Děláme to formou velkých show, VyVolených, Velkých bratrů, Výměny manželek, pokřivených obrazů reality, které za realitu vydáváme. Média věří, že mladí lidé se „chytí“ a za našeho tichého souhlasu se tak děje.

Co zasejeme, to budeme sklízet. Naši mlčením k podobným „realitám“ vychováme generaci neznající bratra, ztrácející citlivost, pochopení pro druhé, narážející na dno lásky, která přibližuje sex bez citu, vztahy bez rodin a rodiny bez vztahů.

Cestou působení nás rodičů, pedagogů není prostá cesta zákazů příkazů. Je to zejména cesta vlastního příkladu, vlastních postojů. Pokud chci své dítě dostat dál, než jsem sám, pak je musím „tlačit“. To však není výchova, ale „utlačování“. Naše postoje by měly být jasné. Kládme si otázky a hledejme odpovědi a vedme k tomu naše děti a mládež. Výměnou za reality show, za trochu pobavení, ztrácíme citlivost, chuť a sílu žít svůj život.

Posláním SMS zdánlivě rozhodneš o životě druhých, ale pod rukama ti utíká tvůj život. Pozorováním a sledováním vztahů druhých ztrácíš vztahy svoje. Prostá výměna manželek je zároveň výměnou maminek, změnou vztahů v rodině, rodičů a dětí, narušením soukromí. Show jsou důkazem toho, že pro peníze lze obětovat mnoho, ale to neznamená, že hluboké vztahy a hodnoty jsou na prodej. Ti, se kterými se setkáváme v realitách nejsou zástupci naší populace. To, co je vydáváno za normální, nemusí být normou pro mne, pro tebe...

Zdánlivě si dnes náš svět hraje. Teprve v důsledcích poznáme, že jsme si hráli s ohněm a naši hračkou se stali ti, které zdánlivě milujeme, naše děti a naši mladí lidé, naše nová generace. Láska není především záležitostí slov, ale postojů a činů. Kdy se zasadíme o to, aby média, která ať o to usilují nebo ne, vychovávají, skutečně přinášely vyšší hodnoty, než modely, které představují naši VyVolení a velcí bratři? Toužíme opravdu tolik po světě, kde nikdo nezná bratra? Ne? Proč si potom na to hrajeme?

Už nyní vytváříme budoucnost nás a našich dětí plnou vulgarismů, alkoholu bez míry, lhostejnosti k druhému .... a....

Nebo snad to není přesně to, co chceme?

Co s tím tedy hodláme udělat?

Ing. Mgr. Marie Nováková

učitelka i matka

místopředsedkyně Etického fóra ČR